

Jednočinný a vícečinný souběh

O tom, zda mezi trestnými činy je jednočinný nebo vícečinný souběh, nerozhoduje způsob, jímž jsou skutková zjištění ve výroku o vině popsána, ale objektivní stav.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 438/2009-I., ze dne 13.5.2009)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněného Ing. P. H. proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 6. 2008, sp. zn. 6 To 602/2007, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Litoměřicích pod sp. zn. 6 T 30/2006 a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 6. 2008, sp. zn. 6 To 602/2007, a rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 12. 1. 2007, sp. zn. 6 T 30/2006. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušené rozsudky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Litoměřicích přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 12. 1. 2007, sp. zn. 6 T 30/2006, byl obviněný Ing. P. H. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a trestným činem neposkytnutí pomoci podle § 208 tr. zák. a odsouzen podle § 224 odst. 2 tr. zák., § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody na 30 měsíců nepodmíněně, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do věznice s dozorem, a podle § 49 odst. 1 tr. zák., § 50 odst. 1 tr. zák. k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení motorových vozidel na 5 let. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. a podle § 229 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

O odvoláních, která podali obviněný proti výroku o vině a dalším výrokům a státní zástupce v neprospěch obviněného proti výroku o trestu, bylo rozhodnuto rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 6. 2008, sp. zn. 6 To 602/2007. Z podnětu odvolání státního zástupce byl rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. zrušen ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo nově rozhodnuto tak, že obviněnému byl uložen podle § 224 odst. 2 tr. zák., § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný trest odnětí svobody na 42 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem, a podle § 49 odst. 1 tr. zák., § 50 odst. 1 tr. zák. trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na 7 let. Odvolání obviněného bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Obviněný podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem. Tento rozsudek napadl v celém rozsahu. Odkázal na důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), k), l) tr. ř. Pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný zahrnul námitky směřující proti výroku o vině oběma trestnými činy. Na adresu výroku o vině trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. obviněný namítl, že z konstrukce a obsahu skutkové části výroku nevyplývá porušení důležité povinnosti, které je zákonným znakem tohoto trestného činu. Ve vztahu k výroku o vině trestným činem neposkytnutí pomoci podle § 208 tr. zák. obviněný namítl, že skutková část výroku postrádá pojmové znaky tohoto trestného činu, zejména úmyslné zavinění. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. obviněný opřel o námitku, že výrok o vině je konstruován tak, jako by oba trestné činy byly spáchány jediným skutkem, ačkoli každý z trestných činů lze spáchat jen samostatným skutkem, tedy ve vícečinném

souběhu. Podle obviněného mělo být o vině každým z trestných činů rozhodnuto samostatným výrokem. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. obviněný uplatnil ve vazbě na předcházející důvody. Obviněný se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou soudů, aby zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí a aby přikázal Okresnímu soudu v Litoměřicích věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. napadený rozsudek i předcházející řízení a shledal, že pokud se zakládá na důvodech uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., je dovolání obviněného důvodné.

Podle zjištění Okresního soudu v Litoměřicích, která jsou uvedena ve výroku o vině, se obviněný dopustil trestných činů tím, že dne 4. 11. 2005 kolem 20,00 hodin jako řidič vozidla zn. Opel Zafira 2,2 při jízdě po silnici ve směru od obce S. po H. ulici k centru obce L., okr. L., přehlédl skupinu osob jdoucích ve směru jeho jízdy, přičemž došlo ke střetu pravé strany vozidla s chodkyní Z. S., která na následky střetu s vozidlem zemřela, dále došlo při střetu ke zranění E. Z., K. K. a Š. J., které utrpěly zranění specifikovaná ve výroku o vině, a obviněný po střetu s chodci z místa dopravní nehody odjel směrem na L., aniž zraněným poskytl potřebnou pomoc, a následně odjel s poškozeným vozidlem směrem na obec B. n. O., kde havaroval a nechal se z místa havárie odtáhnout.

Trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. se dopustí mimo jiné ten, kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt, spáchá-li uvedený čin proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona.

Jestliže zákonným znakem trestného činu je „porušení důležité povinnosti uložené...podle zákona“, musí být ve skutkové části výroku o vině výslovně uvedeno zjištění, jakou konkrétní povinnost obviněný porušil a jakým ustanovením kterého zákona mu byla tato povinnost uložena. Tento požadavek vyplývá z toho, jaký musí být vztah mezi skutkovou částí výroku o vině na straně jedné a tzv. právní větou výroku o vině, v níž jsou uvedeny zákonné znaky trestného činu, na straně druhé. Každý ze zákonných znaků trestného činu uvedených v tzv. právní větě výroku o vině musí mít odpovídající protipól v nějaké konkrétní skutkové okolnosti uvedené ve skutkové části výroku o vině. Přitom musí jít o takovou skutkovou okolnost, která daný zákonný znak trestného činu naplňuje. Pokud skutek, tak jak byl zjištěn ve výroku o vině, postrádá konkrétní skutkovou okolnost naplňující byť jen jediný ze zákonných znaků trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným, je namísto závěr o nesprávném právním posouzení takového skutku ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Aplikují-li se tyto zásady na posuzovaný případ, je zřejmé, že výrok o vině trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. nemůže obstát. Zjištění uvedené ve výroku o vině, podle něhož obviněný „přehlédl skupinu osob jdoucích v jeho směru jízdy, přičemž došlo ke střetu“, nijak nevyjadřuje, jakou povinnost obviněný porušil a jakým ustanovením kterého zákona mu byla tato povinnost uložena. Uvedeným zjištěním rozhodně nemohl být naplněn zákonný znak trestného činu spočívající v „porušení důležité povinnosti uložené...podle zákona“.

Nejvyšší soud připomíná, že konstitutivní význam má pouze výrok rozsudku, a nikoli jeho odůvodnění. Účelem odůvodnění je jen vysvětlit či blíže, resp. podrobněji rozvést to, co je obsahem výroku. Proto není přípustné, aby okolnosti, které jsou rozhodné z hlediska naplnění byť jen jediného ze zákonných znaků trestného činu a které nejsou obsahem výroku o vině, byly dovozovány jen v odůvodnění rozsudku.

Navíc jsou povinnosti, které obviněný podle názoru soudů porušil, v odůvodnění rozsudků obou soudů vymezeny způsobem, který vyvolává závažné pochybnosti z hlediska rozsahu porušených povinností a tedy i z hlediska otázky, porušením jakých povinností byl obviněný nakonec ve

skutečnosti uznán vinným.

Okresní soud v Litoměřicích, jak je patrné z odůvodnění jeho rozsudku, považoval jednání obviněného za porušení ustanovení § 4 písm. a), § 5 odst. 1 písm. b), § 18 odst. 1, § 47 odst. 2 písm. a), § 47 odst. 4 písm. a), b) zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud v Ústí nad Labem v odůvodnění napadeného rozsudku sice na jedné straně uvedl, že se zcela ztotožňuje s odůvodněním rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích týkajícím se právní kvalifikace jednání obviněného a že na ně jako na správné i odkazuje, avšak na druhé straně konstatoval, že příčinou dopravní nehody byla jednak rychlost vozidla řízeného obviněným a dále skutečnost, že obviněný při řízení nevěnoval náležitou pozornost provozu na vozovce. Tím Krajský soud v Ústí nad Labem vymezil okruh povinností, které obviněný podle jeho názoru porušil, podstatně úžeji než Okresní soud v Litoměřicích.

Pouhé zjištění, že obviněný „přehlédl skupinu osob jdoucích v jeho směru jízdy“, které je uvedeno ve výroku o vině, nevyjadřuje vůbec nic ohledně rychlosti jízdy obviněného a samo o sobě je nejasné ve vztahu k otázce, zda důvodem přehlédnutí skutečně bylo to, že obviněný nesledoval situaci v provozu na pozemní komunikaci. Kromě toho je třeba poznamenat, že ačkoli rychlosti jízdy se týkají různá ustanovení zákona o silničním provozu, Krajský soud v Ústí nad Labem neuvedl, které z nich považoval za porušené. Krajský soud v Ústí nad Labem nevěnoval dostatečnou pozornost ani tomu, zda má ve skutkových zjištěních dostatečný podklad k závěru o kumulaci povinností, jejichž porušení u obviněného shledal. Jestliže příčinou střetu podle názoru Krajského soudu v Ústí nad Labem byla rychlost jízdy obviněného, pak bez bližšího vysvětlení zůstává nejasné, proč další příčinou mělo být ještě to, že obviněný nesledoval situaci v provozu na pozemní komunikaci. To ostatně platí i ohledně rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích, který navíc do okruhu porušených povinností zahrnul i takové povinnosti, jejichž porušení nastalo až po nehodě a nemohlo být proto příčinou nehody, konkrétně povinnosti stanovené v § 47 odst. 2 písm. a), odst. 4 písm. a), b) zákona o silničním provozu. Přitom správně stanovený rozsah povinností, které obviněný porušil, má podstatný význam nejen pro závěr o naplnění zákonných znaků trestného činu, ale také pro odpovídající určení stupně nebezpečnosti činu pro společnost a v této spojitosti i pro rozhodnutí o trestu.

Z hlediska preciznosti výroku o vině je třeba též konstatovat, že samotné zjištění, podle něhož obviněný „přehlédl skupinu osob.....příčemž došlo ke střetu“, přesvědčivě nevyjadřuje příčinnou souvislost mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem. Nelze pominout, že trestní odpovědnost je mimo jiné odpovědností za jednání a za příčinnou souvislost mezi jednáním a následkem. Proto musí být výrok o vině konstruován tak, aby skutková zjištění odpovídajícím způsobem vyjadřovala jednání obviněného a příčinnou souvislost mezi jeho jednáním a následkem. Podle odůvodnění rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích obviněný narazil do skupiny chodců, což mělo být vyjádřeno ve skutkové části výroku o vině, stejně jako to, že právě nárazem jim způsobil zranění a jednomu z nich smrt.

Trestného činu neposkytnutí pomoci podle § 208 tr. zák. se dopustí řidič dopravního prostředku, který po dopravní nehodě, na níž měl účast, neposkytne osobě, která při nehodě utrpěla újmu na zdraví, potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného.

Trestný čin neposkytnutí pomoci podle § 208 tr. zák. je trestným činem, k jehož trestnosti je třeba úmyslného zavinění (§ 3 odst. 3 tr. zák.). Výrok o vině proto musí obsahovat i taková skutková zjištění, z nichž úmysl obviněného vyplývá. Postrádá-li výrok o vině skutková zjištění, z nichž je zřejmé naplnění subjektivní stránky trestného činu, je právní posouzení skutku jako trestného činu nesprávné ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Jestliže se výrok o vině obviněného v rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích porovná s uvedeným

požadavkem, je jasné, že součástí skutkové části výroku není žádné zjištění, jímž by byla naplněna subjektivní stránka trestného činu neposkytnutí pomoci podle § 208 tr. zák. Ve skutkové části výroku o vině zejména není uvedeno žádné zjištění v tom smyslu, zda obviněný věděl, že srazil chodce a že byli zraněni. Úvahy a závěry soudů v odůvodnění rozsudků, pokud se vypořádaly s obhajobou obviněného, že si nárazu do chodců nebyl vědom, nemohou nahradit nedostatek, jímž je zatížena skutková část výroku.

Rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích je rozhodnutím, které ohledně obou trestných činů spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, jímž bylo zamítnuto odvolání obviněného a jímž byl rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích z podnětu odvolání státního zástupce změněn ve výroku o trestu, je rozhodnutím, které je vadné ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Žádný z rozsudků není rozhodnutím, v němž by některý výrok chyběl nebo byl neúplný ve smyslu namítaného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. Rozsudky obou soudů bylo vyčerpáno vše, co bylo v tom kterém stádiu řízení předmětem rozhodnutí. S obviněným lze souhlasit v tom, že trestné činy ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a neposkytnutí pomoci podle § 208 tr. zák. jsou v poměru vícečinného souběhu a že každý z nich mohl být spáchán jen samostatným skutkem (viz přiměřeně č. [8/1984](#) Sb. rozh. tr.). Pokud Okresní soud v Litoměřicích popsal oba skutky tak, že jejich popis sloučil do jediného bodu výroku, je to z hlediska přehlednosti výroku nevhodné, avšak není to vadou, která by sama o sobě vyžadovala zrušení rozsudku z důvodu, že nějaký výrok chybí nebo je neúplný. Způsob popisu obou skutků, který zvolil Okresní soud v Litoměřicích, nic nemění na tom, že šlo o dva skutky a tedy o vícečinný souběh trestných činů. O tom, zda mezi trestnými činy je jednočinný nebo vícečinný souběh, nerozhoduje způsob, jímž jsou skutková zjištění ve výroku o vině popsána, ale objektivní stav.

Nejvyšší soud proto z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem a jako součást předcházejícího řízení i rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, a přikázal Okresnímu soudu v Litoměřicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Okresní soud v Litoměřicích znovu rozhodne poté, co odstraní vady vytknuté tímto usnesením Nejvyššího soudu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)